

LIFE+ PODKOWIEC TOWERS

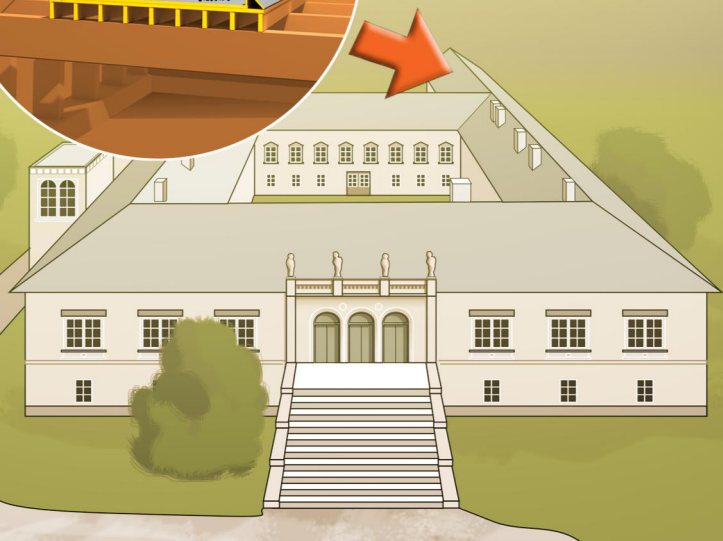
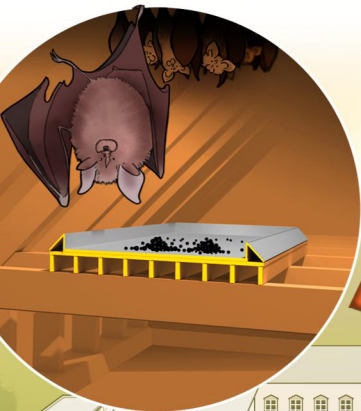

Netopiere sú jedinečné cicavce, ktoré v sebe spájajú schopnosť lietať, nočnú aktivitu, echolokáciu a hibernáciu. Napriek týmto adaptáciám patria v modernom svete medzi živočíchy, ktorým najviac hrozí vyhynutie. Z tohto dôvodu sú realizované medzinárodné aktivity v rámci projektu Life+ Horseshoe Bat Towers, ktoré reagujú na špecifické hrozby pre netopiere. Poslaním projektu je udržiavať a zlepšovať stav ochrany netopierov v regióne strednej a východnej Európy a podporovať proaktívne opatrenia na ich ochranu.

AKTIVITY V ČESKU

Pre niektoré druhy netopierov v strednej a východnej Európe sú podkrovia jediným miestom, kde sa nachádzajú reprodukčné kolónie. Osobitný význam majú budovy postavené starou technológiou, plné zákutí a priestorov, ktoré ľudia nevyužívajú. Prítomnosť zvierat v budovách, najmä v prípade najväčších a teda najcennejších kolónií, však nie je ich majiteľom ľahostajná, čo často vedie ku konfliktom. Jednou z ich príčin je guáno, ktoré po sebe zanechali netopiere. V ukážkovej spolupráci s majiteľmi historických objektov ČESON chráni reprodukčné kolónie netopierov na zámkoch: Čechy pod Kosířem a Ruda nad Moravou. V oboch týchto budovách bol značný problém s hromadiacim sa guánom v podkrovní, preto sa tu budujú drevené plošiny a ochrana nosných trávov. Tie umožnia čistiť podkrovia, pričom samotné guáno neovplyvní historickú štruktúru budov. Tieto praktické opatrenia majú aj vzdelávací prvok – workshopy organizované odborníkmi pre zástupcov orgánov ochrany prírody, vlastníkov budov, miestnych úradov a architektov.

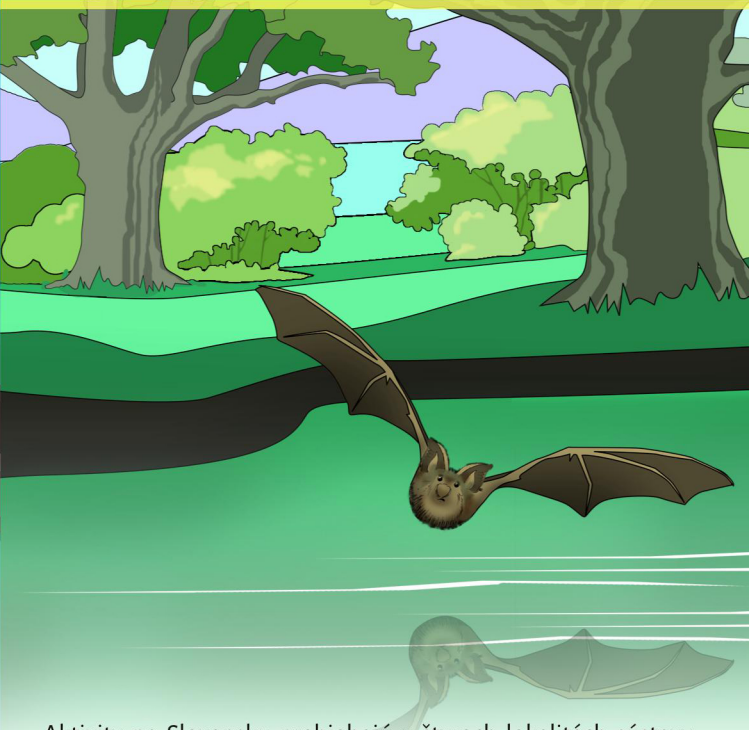

AKTIVITY V RUMUNSKU

Veľká časť Rumunska leží v hornatej a teplej časti južnej Európy, kde netopiere nachádzajú vynikajúce celoročné úkryty v prírodných jaskyniach. V niektorých z nich sú pozorované aj tisíce jedincov tvoriacich viacdruhové kolónie. Problémom je atraktivnosť týchto miest, ktorú oceňujú nielen lietajúce cicavce – počet turistov navštevujúcich podzemia každým rokom stúpa. To nezostane bez vplyvu na netopiere, ktoré sú ľuďmi vyrušované ako počas zimného spánku, tak aj počas rozmnožovania. Cieľom projektu je zabezpečiť niektoré z najcennejších a zároveň najzraniteľnejších lokalít, ako aj podporovať zodpovedné správanie medzi turistami. Zabezpečia sa tri lokality nachádzajúce sa v oblastiach Natura 2000 Domogled – Valea Cernei a Porțile de Fier, napr. výstavbou oplotení, ktoré zabráňujú neoprávnenému vstupu a umožňujú netopierom voľne lietať. Na siedmich stanovištiach budú inštalované atraktívne informačné tabule. Návštevníci dostanú aj brožúry o netopieroch, sústave Natura 2000 a zásadách vhodného správania sa k netopierom. Dôležitou súčasťou aktivít projektu je aj školenie pracovníkov chráneného územia a správcov jaskýň.

AKTIVITY NA SLOVENSKU

Aktivity na Slovensku prebiehajú v štyroch lokalitách sústavy Natura 2000 významných z hľadiska ochrany netopierov: Muránska planina, Kamenná baba, Bradlo a Gavurky. Práce zahŕňajú komplexné zlepšenia biotopov, a to ako z hľadiska úkrytov, tak aj lovných biotopov. Okrem zabezpečenia zimovísk a rozmiestnenia stromových búdok sú pre netopiere prispôbované aj úkryty v lese a opustené letné chatky. Špeciálne značky sa používajú aj na označenie prirodzených úkrytov netopierov v dutinách stromov, aby sa tieto informácie dostali k vlastníkom pozemkov a stromy neboli vyrúbané. Dôležitou projektovou činnosťou je aj obnova zarastených vodných plôch. Tieto lokality poskytujú cennú potravu a zdroj vody pre mnohé druhy netopierov. Jedna z vodných plôch, ktorá má byť obnovená, je na lokalite Natura 2000 – Gavurky. Jej vyčistenie, prehĺbenie a oplotenie proti dobytku zabezpečí kvalitný zdroj vody pre netopiere a iné živočíchy. Ďalšia vodná plôška je tvorená vodou vytekajúcou z tunela Dielik. V tomto prípade vodná plocha zamedzí nelegálnym vstupom do jedného z najvýznamnejších zimovísk v regióne.

AKTIVITY V POĽSKU

Netopiere čoraz menej obývajú ľudské sídla. Obnova budov a moderné technológie ich prítomnosti neprospievajú, starých, prístupných budov je menej a tie, ktoré ostali, sú obklopené bariérami, ktoré bránia bezpečnému preletovaniu netopierov na loviská.

Pre druhy ako podkovár malý, netopier veľký či netopier brvitý to v našom klimatickom pásme a v silne zmenenom prostredí znamená riziko straty väčšiny reprodukčných lokalít, a teda aj hrozbu vyhynutia celých populácií. Pokiaľ... vážiac si úlohu netopierov v našom prostredí a s túžbou ich zachrániť – začneme stavať domy špeciálne pre nich. Domy presne také ako potrebujú a umiestnené presne tam, kde to bude pre nich najlepšie.

V zalesnených oblastiach južného Poľska sa stavia desať špeciálne navrhnutých veží pre netopiere, ktoré poskytujú vynikajúce podmienky nielen podkovárom malým a ďalším dvom spomenutým druhom, ale aj iným netopierom vyskytujúcim sa u nás. Veže bude sprevádzať infraštruktúra, ktorá obohatí okolité biotopy o nočné úkryty, prechodné úkryty a zimoviská. Do aktivít PTPP „pro Natura“ a Štátnych lesov sa zapájajú aj miestne komunity, pre ktoré sa realizuje množstvo vzdelávacích aktivít a je spustený program získavania finančných prostriedkov (prostredníctvom súťaží) na realizáciu ich plánovaných ochranných aktivít.

Druhy netopierov, na ktoré sa zameriavajú aktivity projektu, sú ohrozené a ich ochrana je dôležitou úlohou, pred ktorou stoja krajiny Európskej únie. Sú to: podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, podkovár Mehélyho *Rhinolophus mehelyi*, podkovár južný *Rhinolophus euryale*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, lietavec stahovavý *Miniopterus schreibersii*, netopier dlhonohý *Myotis capaccinii*, netopier brvitý *Myotis emarginatus*, netopier veľkouchý *Myotis bechsteinii* a netopier veľký *Myotis myotis*. Vlajkovou loďou projektu je podkovár malý, ktorého chránia všetci partneri.

Projektové partnerstvo zahŕňa päť subjektov z Poľska, Českej republiky, Rumunska a Slovenska:

Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”, Poľsko
www.lifepodkowiectowers.pl, www.facebook.com/KrainaPodkowca

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Poľsko
www.lasy.gov.pl

ČESON – Česká společnost pro ochranu netopýřů,
Česká republika www.ceson.org

CCCL – Asociația Centrul pentru Cercetarea și Conservarea
Liliacilor, Rumunsko www.lilieci.ro

SON – Spoločnosť pre ochranu netopierov na Slovensku,
Slovensko www.netopiere.sk

Projekt Life+ Podkowiec Towers (LIFE20 NAT/PL/001427) je financovaný z programu LIFE riadeného Európskou komisiou. Aktivity v Poľsku sú spolufinancované Národným fondom pre ochranu životného prostredia a vodné hospodárstvo.

V roku 2022 uplynulo 30 rokov od založenia fondu LIFE. Prostriedky určené okrem iného na ochranu ubúdajúcich druhov a biotopov presiahli 3 miliardy eur, vďaka čomu bolo možné realizovať viac ako 1 800 projektov. O slovenských projektoch financovaných Life si môžete prečítať na:

<https://www.minzp.sk/fondy/life-plus/schvalene-projekty/life/>

Príprava a tlač letáku bola financovaná z projektu LIFE20 NAT/PL/001427. Publikácia vznikla s finančnou podporou Európskej komisie. Táto publikácia odráža iba názory autorov a v žiadnom prípade nepredstavuje oficiálne stanovisko Európskej komisie. Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v jej mene nie je zodpovedná za akékoľvek použitie informácií v nich uvedených.